

Anläggningar
Mari Jakobsson Ueda

2015-03-11

2013/399

PROTOKOLL

Planeringsrådet möte 1/2015

Närvarande

Ann-Marie Gelius (f.d. Ovrin), Svenska kraftnät ordförande

Elisabet Norgren, Svenska kraftnät

Mari Jakobsson Ueda, Svenska kraftnät, sekreterare

Dan Andersson, E.ON Elnät Sverige AB

Anders Ekberg, Fortum Distribution AB

Lennart Engström, Vattenfall Eldistribution AB

Per Norberg, Vattenfall Eldistribution AB

Anders Petterson, Svensk Energi

Mattias Wondollek, Svensk Vindenergi AB

Lars Joelsson, Vattenfall AB

Stefan Arnborg, Svenska kraftnät punkt 4 och 7

Magnus Johansson, Svenska kraftnät, punkt 5

Stefan Råström, Svenska kraftnät, punkt 5

Therese Erixon, Svenska kraftnät, punkt 6

Anmäld frånvaro

Anders Svensson, E.ON Värmekraft Sverige AB

Jan Berglund, Jämtkraft AB

SVENSKA KRAFTNÄT

BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG
STUREGATAN 1

WWW.SVK.SE
REGISTRATOR@SVK.SE

TEL 08 475 80 00
FAX 08 475 89 50

Kopia till: Deltagarna, Gd, cK, cKP, Td, ordförande och
sekreterare i Drifrådet och i Marknadsrådet

Tid

2015-03-11 klockan 10:00-15:00

Plats

Mötet hölls på Svenska kraftnäts huvudkontor på Sturegatan 1 i Sundbyberg.

1 Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkändes.

2 Föregående mötesprotokoll

Ann-Marie Gelius gick igenom protokollet från möte 4/2014 som hölls den 17 december 2014.

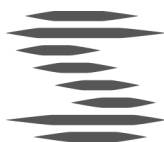
Lennart Engström betonade vikten av att Svenska kraftnät skyndsamt ser över avtalstexterna för reaktivt effektutbyte för regionnät.

Protokollet godkändes och lades till handlingarna.

3 Vindkraftsprognoser

Mattias Wondollek presenterade Svensk Vindenergis senaste sammanställning av vindkraftsstatistik samt prognos för vindkraften i Sverige. Statistiken och prognosen är baserad på insamlad data från turbinleverantörer och vindkraftsprojektörer som är verksamma i Sverige. Prognosen består av tre scenarier med olika utbyggnad av vindkraften.

Under 2014 installerades drygt 1 000 MW vindkraft och vid årsskiftet 2014/2015 var den totala installerade effekten för vindkraft i Sverige 5 425 MW. Det motsvarar en helårsproduktion på 13,5 TWh under ett normalår. Vid årsskiftet 2015/2016 förväntas

den installerade effekten för vindkraft i Sverige vara ca 6 000 MW enligt Svensk Vindenergis prognos. Låga el- och elcertifikatpriser har lett till att färre investeringar i vindkraft görs. Därför väntas en något lägre utbyggnadstakt framöver.

I Svensk Vindenergis basscenario uppskattas den installerade effekten för vindkraften bli 7 657 MW år 2018 motsvarande en helårsproduktion på 19,2 TWh. Det är framförallt i elområde SE2 utbyggnaden av vindkraft förväntas ske. Om stamnätet inte hinner byggas ut i motsvarande grad som vindkraften ansluts kommer prisskillnader att uppstå mellan elområdena när kapaciteten i snitt 2 är begränsande. Kapacitetsbrist i stamnätet skulle således kunna leda till att billig vindkraftsproduktion under vissa tider blir "instängd" i SE2.

Frågor som rör systemaspekter av en ökande andel vindkraft i det svenska elsystemet diskuterades. Exempelvis diskuterades behovet av att förse vindkraft som installeras med syntetisk inertia (tröghetsmoment), det ökande behovet av reglerkraft och problem med ökade kortslutningseffekter i nätet.

Ann-Marie berättade att Svenska kraftnät i regleringsbrevet från regeringen fått i uppdrag att utreda hur elsystemet behöver anpassas för att hantera och skapa förutsättningar för ett elsystem med en ökande andel variabel elproduktion. I regleringsbrevet för år 2015 anges även att "Förslag på samhällsekonomiskt motiverade åtgärder och förändringar ska tas fram för att säkerställa ett hållbart och fortsatt robust elsystem. En långsiktig samordning för dessa frågor ska skapas för berörda myndigheter. I uppdraget ingår att redovisa de viktigaste konsekvenserna för elnätet, elpriset och elmarknaden, med fokus på effekt- och balansproblematik, i ett svenskt, nordiskt och europeiskt perspektiv."

4 Statusuppdatering för nätkoderna

Stefan Arnborg gav en statusuppdatering om arbetet med nätkoderna inom ENTSO-E. Presentationen bifogas protokollet.

Generatorkoden Requirements for Generators (RfG) är för närvarande i kommittéförfarandet och förväntas bli den första av anslutningskoderna som träder i kraft.

Vad gäller driftkoderna Operational Security, Operational Planning och Load Frequency Control hade Stefan ingen ny information sedan senaste mötet.

Marknadskoden Capacity Allocation är antagen av medlemsländerna som en "guideline".

Marknadskoden Forward Capacity har passerat ACER och ska skickas vidare till Kommissionen.

Slutligen väntar man fortfarande på svar från ACER gällande marknadskoden Electricity Balancing. Under maj förväntas ACER kunna komma med ett yttrande.

Stefan gav återkoppling på Anders Petterssons fråga under föregående planeringsrådsmöte gällande status för nätkoden som rör harmoniserande av de europeiska TSO:ernas tariffstrukturer. Under 2015 ska ACER ta fram så kallade "Framework Guidelines" för tariffstrukturfrågor. En konsultstudie pågår och Sverige har svarat på en frågeenkät. Vidare kommer en stakeholder-workshop att hållas i Ljubljana den 24 mars 2015. Ann-Marie rekommenderade rådets medlemmar att ta upp eventuella frågor kring koden för tariffstruktur i Svenska kraftnäts Marknadsråd.

5 Common Information Model och masterdatabas

Magnus Johansson berättade om vilka förändringar i arbetet med nätdata som nätkoderna förväntas medföra. Stefan Råström berättade om arbetet med en masterdatabas som ska utgöra en gemensam källa för Svenska kraftnäts nätmodeller. Presentationerna bifogas protokollet.

Magnus berättade att nätkoderna kommer innebära att explicita krav ställs på Svenska kraftnät att göra olika typer av beräkningar. Nätkoderna är den främsta drivkraften till att man definierar en gemensam nätmodell för Europa (Common Grid Model), som man siktar på att ta i provdrift i slutet av 2016. Koderna kommer innebära striktare krav på Svenska kraftnät att leverera prognoser med flera olika tidshorisonter: på årsbasis, veckobasis, day-ahead, intraday och realtid. Detta innebär att även kraven på leverans av data till Svenska kraftnät kommer att skärpas och tydliggöras.

Magnus berättade att alla apparater i nätmodellen kommer att få en unik standardiserad identitet som ska vara konstant under hela objektets livslängd, enligt den så kallade Common Information Model-standarden (CIM).

Stefan beskrev de nätmodeller som används av Svenska kraftnät. Man gör tre huvudtyper av simuleringar: belastningsfördelning, felströmsanalyser och dynamiska studier. För att göra beräkningarna används olika målsystem. En utmaning ligger i att anpassa data för respektive målsystem. Bland annat detaljeringsgraden för olika målsystem kan variera. I den operativa driftplaneringen används exempelvis brytarorienterad modellering medan man i nätplaneringen representerar stationer med noder. Att data är brytarorienterad innebär att varje enskild brytare och fränskiljare är modellerad. Visionen är att masterdatabasen ska vara en generell källa för modeller där objekten modelleras en gång. Sedan ska data kunna hämtas över till målsystemen. På så sätt vill man få en effektivare modellhantering och öka kvaliteten hos nätmodellerna. På längre sikt är ambitionen att ha en gemensam modell för lastflödesanalyserna och felströmsanalyserna.

6 Statusuppdatering av transparensförordningen

Therese Erixon informerade om EU-kommissionens förordning 543/2013 om inlämnande och offentliggörande av uppgifter på elmarknaden. Förordningen kallas för transparensförordningen och trädde i kraft 5 juli 2013. Syftet med förordningen är att öka öppenheten och ge elmarknadens aktörer samma möjligheter till information oavsett storlek. Förordningen ska på så sätt möjliggöra effektiva handels- och produktionsbeslut.

Enligt förordningens artiklar 6-17 ska produktionsenheter eller -anläggningar, elnätsägare, förbrukningsenheter, systemansvariga, elbörser eller balansansvariga lämna information till en central plattform. Plattformen togs i drift i januari 2015 och administreras av ENTSO-E.

Therese visade rådets medlemmar hur plattformen såg ut. Plattformen kan nås via adressen <https://transparency.entsoe.eu/>.

Therese betonade vikten av att produktionsföretagen gick in på plattformen för att kontrollera att alla deras "production units" på över 100 MW finns med på plattformen. Dessa enheter har tilldelats en Energy Identification Code (EIC). Det är Svenska kraftnät som utfärdar EIC-koder. För att kunna publicera Urgent Market Messages (UMM) på Nord Pool Spot är det nödvändigt att ha en EIC-kod.

7 Vad händer i tröskeeffektfrågan?

Stefan Arnborg berättade om status för implementeringen av tröskeeffektssystemet.

Regeringen har föreslagit en modell för att minska tröskeeffekterna vid anslutning av förnybar elproduktion till elnätet. Regeringen har föreslagit att Svenska kraftnät ansvarar för hanteringen av tröskeeffektmodellen. På sikt är dock ambitionen att tröskeeffektsproblematiken ska tas hand om genom en marknadslösning. EI har fått i uppdrag att utreda hur en sådan långsiktig lösning kan se ut. En senareläggning av tidsramen för denna har skett.

Svenska kraftnät har förberett informationsmaterial, ansökningsmaterial, avtal med mera som blir nödvändiga för att kunna implementera ett tillfälligt lånesystem för tröskeeffekter. Ändringar i ellagen har gjorts för att möjliggöra att Svenska kraftnät bedriver låneverksamhet. Svenska kraftnät har genom statens budget för 2015 fått utökat mandat för att kunna ägna sig åt utlåningsverksamhet.

För närvarande upprättas en konsekvensanalys av förordningen om tröskeeffekter och förnybar produktion. När dokumentet är klart väntas förordningen träda i kraft. Förordningen har prövats för statsstöd (statsstödet består i att länets räntesats inte inkluderar någon riskpremie) av Kommissionen. Slutsatsen var att förordningen faller under EUs regler för statsstöd. Trots det godkändes tröskeeffektssystemet då det rör sig om ett mycket litet statsstöd.

Stefan uppskattade tidpunkten för första ansökningstillfället till tröskeeffektssystemet till i slutet av 2015.

8 Aktuella utredningar och projekt

Elisabet Norgren talade om pågående utredningar och projekt. Många av de pågående utredningarna och projekten gäller förstärkning av Stockholmsnätet eller vindkraftsanslutningar.

Ambitionen är att Svenska kraftnät på sikt ska redovisa projektlistan för rådets medlemmar med någon slags regelbundenhet.

9 Cigré

Per Norberg och Lennart Engström presenterade ämnesområdena för Cigré-konferensen som kommer att hållas i Paris år 2016. Ämnesområdena går att hitta på Cigrés hemsida <http://www.cigre.org/Events/Session/Session-2016>. Per framförde att en beskrivning av Stockholms Ström och hur man finansierar projektet kan vara lämpligt att skriva om under "Session C1".

10 Övriga frågor

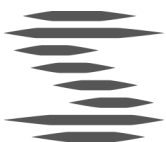
Ann-Marie påminde om Svenska kraftnäts Kund- och intressentdag som kommer att hållas den 25 mars.

Per Norberg informerade om driftproblematik i Götaland på grund av felande transformatorer. Driftstörningen inträffade i början av året efter stormen Egon.

11 Kommande möten

Följande mötestider är planerade för Planeringsrådet under 2015:

- Möte 2/2015: 18 juni klockan 09:00-14:30
- Möte 3/2015: 15 oktober klockan 10:00-15:30

- Möte 4/2015: 17 december klockan 10:00-15:30

Alla möten hålls i Sundbyberg om inget annat meddelas. Observera att möte 2/2015 startar klockan 09:00.

Justeras

Ann-Marie Gelius

Vid protokollet

Mari Jakobsson Ueda

